

Van onder de wieken

December 2023

Winterrust?

Vorige maand schreef ik onder de kop "Toch nog reuring rond de molen" dat er nog steeds weer wat te beleven viel.

Ik verwachtte dat het daarmee wel klaar was voor Woldzigt.

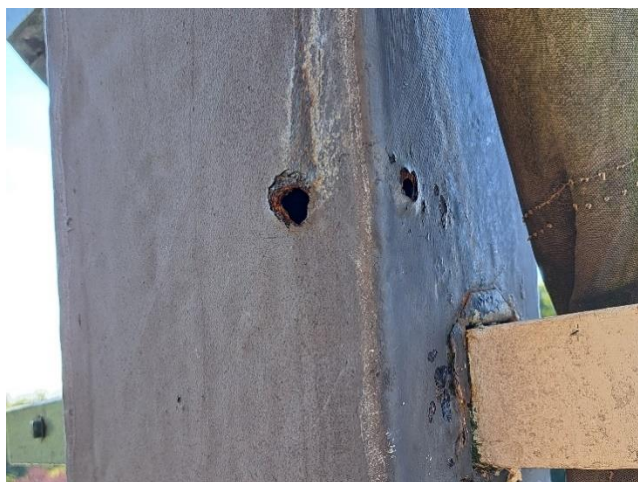
Dat bleek toch niet uit te komen. We bleven actief...

Contactdag De Hollandse Molen

Op 17 november bezocht ik namens het bestuur van Woldzigt de Molencontactdag van De Hollandse Molen in IJlst. Het ging daar over allerlei onderwerpen. Wat mij het meest boeide was een informatie over roedebreuken.

Even een korte uitleg: de roede is de stalen balk die door de askop is gestoken en zo twee tegenover elkaar liggende wieken (enden) vormt.

Een voorbeeld van een dreigende waarschuwing was:

Dit had ik bij onze molen ook bij een van de enden. Dus moest er naar mijn mening actie worden ondernomen.

Contact met Jermo Tappel van Het Drentse Landschap en Anne Wieringa van Wieringa Bouwadvies leverde op dat een "inwendige inspectie" van de roeden zou gaan plaatsvinden.

Vorbereidende werkzaamheden

Daartoe is door de molenmaker van elk van beide roeden de bovenste heklat verwijderd om een camera in te kunnen steken.

Misschien niet goed te zien op de foto, maar wel is duidelijk dat hiervoor helemaal in de wiek moest worden geklommen.

Dat ging dan ook niet zomaar. Eerst moesten ook nog de grote houten borden die aan de voorzijde van de wieken zitten worden verwijderd. Dit maakte de molen ook wel kreupel:

Dus draaien met de molen in deze toestand was ook uitgesloten.

De inspectie

Op 8 december was het dan zover. Anne Wieringa met een medewerker kwam vergezeld

door Jermo Tappel en allerlei attributen in de molen.

Na zich te hebben voorzien van een tuig en lijn (valpreventie) werd in de wiek geklommen om aan de ene kant de 360° camera in de roede te steken en vanuit de tegenoverliggende kant een lamp.

Boven in de kap zat zijn medewerker met een mobieltje waar de opnames op binnenkwamen.

Later zijn de opnames overgebracht naar de laptop om ze preciezer te kunnen bekijken.

Voorbeeld van de binnenkant van een roede:

foto: Anne Wieringa

De conclusies waren:

“Dat we nog veilig kunnen draaien (niet te langzaam maar ook niet te snel/omzichtig vangen). Wel blijft dat het oude roeden zijn, die wel bij voorkeur binnen 5 jaar vervangen moeten worden. Samen met het door houtrot aangetaste hekwerk.”

Dat komt wel goed. De molen staat op de nominatie om binnen 2 tot 3 jaar grondig gerestaureerd te worden (inclusief vervanging van de roeden en de staart).

Tijdens het olieslaan op 2 december

Bij de laatste ronde van de naslag lukte het ineens niet meer om de slaghei (paal die de wig naar beneden slaat) wee in de hoogste stand vast te zetten.

Aan de zijkant van de paal zit normaliter een blokje waaronder een arm omhoog kan worden getrokken. Daarmee staat de hei vast in de hoogste stand.

Op de foto bij de pijl de boosdoener: het blokje is uit de hei los gekomen.

Door houtwerking zijn wat barsten in de hei gekomen. Hierdoor kreeg het blok te veel ruimte en zijn de schroeven waar het mee vast zat afgebroken.

Ook de ruimte waar het blokje hoort te zitten is "uitgerafeld".

Na rijp beraad hebben we besloten het blokje terug te plaatsen en met behulp van een lange slotbout dwars door de hei heen weer vast te zetten. Daarmee versterken we tegelijkertijd de hei en die 10 mm dikke slotbout is heel wat sterker dan twee 4 mm schroeven.

We gaan er van uit dat dit een afdoende oplossing is.

Nog een kleine reparatie

De zogenaamde "haren" van de naslag zijn met een metalen voering uitgevoerd. Het is de een of andere lichtmetalen legering (iemand dacht zelfs dat het keramiek is). In ieder geval kan het niet aan elkaar worden gelast.

Al eerder is zo'n voering een keer gebroken geweest en dat is gerepareerd. Nu wisten we dus hoe dat te doen.

Op de foto de gebroken voering met de oplossing: een 3 mm dikke plaat aluminium die er achter wordt gezet.

Onze buurman, smid Henk van der Veen, heeft alles weer met klinknagels aan elkaar verbonden.

Ook hier kunnen we dus weer volwaardig gebruik van maken.

Activiteiten de komende periode:

- **Zaterdag 6 januari 2024.** De eerste zaterdag van het nieuwe jaar: ook deze middag wordt olie geslagen (13:30 – 16:30 uur).

Fijne feestdagen

Hij staat er weer. De Kerstboom (dankzij hoveniersbedrijf Albert de Boer uit Peize). Dank zij de inspanningen van Harm Jansen dit

jaar voor het eerst een lichtgevende ster in de bovenste wijk!

We blijven het maar herhalen: Je bent van harte welkom als vrijwilliger van Woldzigt:

Via de website www.woldzigt-roderwolde.nl en dan rechts bovenaan de pagina "Contact" aanklikken. Voorbeelden:

- Molengids worden;
- Meehelpen bij de ontvangst van groepen kinderen en met hen koekjes bakken? Ook hierbij kunnen we nog wel een paar mensen gebruiken;
- Helpen achter de balie (bezoek ontvangen, kaartverkoop en winkelverkoop);
- Helpen bij de catering (koffie/thee enz.);
- Olieslager worden? Ons team kan steeds weer nieuwe mensen gebruiken. Op die wijze (na in de praktijk te zijn opgeleid) help je mee de kennis en vaardigheid van dit oude ambacht in stand te houden.

Hartelijke groet vanuit Roden,
de molenaar en molenaarsvrouw,
Dirk Magré en Wilma Bruin.